

Namazda yanılma ve vesvese

Ali Bey: “Sık olarak, kaçınıcı rekâta olduğunu unutan ve bunu vesvese yapan kişi ne yapmalıdır? Sizce bu konuda kesin çözüm nedir? Yanılmamak için ne yapılabilir?”

İster ibadet içinde, ister ibadet dışında olsun, hata kulun süsüdür. Hataları affetmek de Rabbimizin şanı ve sıfatlarındandır. Şeytan kendisi af yoluna başvurmadiğı için, bizim de hatalardan sonra affedici bir Rabbimiz olduğunu hatırlamamızı istemez. Bizim namazımızın fesada gittiğini ve bozulduğunu telkin eder. Böylece vesveselerimizi arttırır ve namazdaki huzurumuzu bozar. Biz namazda; “Aman, hata yapmayayım”, “Eyvah! Namazım fesada gidecek!” dedikçe şeytana dayanılmaz bir fırsat vermiş oluruz. Vesvesemiz artar. Şüphe ve tereddüt çıkmazına düşeriz. Bu da ibadet hayatımıza zarar verir. Bizi ibadetten soğutur.

Keza, hata ve kusur bizim kulluğumuzun mührüdür. Allah’ın Ğafûr (Çok bağışlayan), Ğaffâr (Sürekli bağışlayan), Afüv (Affeden), Tevvab (Tevbeleri kabul eden) isimleri bizim hata yapmamızı gerekli kılarlar.¹ Çünkü bu isimlerin şemsiyesini ancak hata yapınca üzerimizde hissederiz. Hatasız ve kusursuz olsak, Allah’ın bu güzel isimlerini bilemeyeceğiz, tanıyamayacağız, kavrayamayacağız. Esasen Allah’ın Hazret-i Âdem’i (as) yaratma tasarrufuna ve daha sonra Hazret-i Âdem’e (as) secde emrine karşı meleklerin, Allah’ın tasarrufuna itiraz edercesine, hata ile “Yeryüzünde fesat çıkarıp kan dökecek birisini mi yaratacaksın?”² diye karşılık vermelerinin bir hikmeti de budur! Yani meleklerle de Allah’ın affına sığınma kapısı açmaktır! Nitekim melekler bu kapıdan derhal Allah’ın affına sığınmışlar ve “Sübhâneke...”³ (=Seni her türlü noksandan, kusurdan ve batıl düşüncelerden tenzih ederiz. Bizi bağışla!) demişlerdir. Fakat şeytan kendisine sunulan bu tövbe kapısına sığınmamış, tövbeye yanaşmamış, af istememiş, azgınlıkla azgınlığıyla. Allah da melekleri affetmiş, şeytanı affetmemiştir. Böylece melekler Allah’ın af ve bağışlama tecellilerine sahip güzel isimlerini kavramışlardır!

Şimdi bizim, bu noktada şansımız daha çok! Adım başı hata yapıyoruz! Adım başı Allah’ın affedici ve bağışlayıcı olduğunu hatırlıyoruz, yaşıyoruz, kavriyoruz, tanıyoruz! Allah’ı tanımaktan büyük nimet ve ihsan bulunabilir mi? Her hatada

Allah'ı hatırlamak, her kusurda Allah'ı anmak, Allah'a dönmek ve Allah'a sığınmak ne büyük bir nimettir! Âdem Aleyhisselâm ile muhterem eşi hata yaptılar, fakat hiç vakit kaybetmeden, "Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik! Eğer Sen bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen biz elbette hüsrana düşenlerden oluruz!"⁴ diyerek Allah'a sığındılar. Allah'a tövbe ettiler. Allah da onların tövbelerini kabul etti.⁵ Yunus Aleyhisselâm bir hata eseri, öfkelenerek kavmini terk etti. Ardından kendisini balığın karnında buldu. Hata ettiğini anladı ve Allah'a sığınmaya, tövbe etmeye başladı: "Allah'ım! Senden başka ilah yoktur! Seni her türlü noksandan, kusurdan ve batıl düşüncelerden tenzih ederim. Beni bağışla! Ben kendime zulmedenlerden oldum!" dedi.⁶ Allah da duâsını kabul buyurdu ve onu içinde bulunduğu sıkıntıdan kurtardı.⁷

Bütün bunları hatayı teşvik etmek için zikrediyor değilim! Hata yaptığımızda kendimizi hırpalamamak için yazıyorum. Çünkü vesvesenin zarar verici ısırmalarından uzak kalmamız gerekiyor. Hata yapınca her şeyin bittiğini düşünmememiz gerekiyor. Bilhassa kasıt taşımayan ibadet hatalarının, bizi riyadan uzaklaştırmak ve Allah'a sığındırmak gibi işlevleri bulunduğunu hatırlayıp, üzölmek ve korkmak yerine, sevinç ve şükür içinde biraz dikkat etmemizin yeterli olduğunu kavramamız gerekiyor. Her hatanın bir telâfisi vardır. Peygamber Efendimiz (asm) namaz hatası konusunda buyurmuştur ki: "Biriniz namazı dört rek'ât mi, yoksa üç rek'ât mi kıldığında şüpheyeye düşerse, içinden şüpheyi atsın ve kesin bildiğine göre (galip zannına göre) davranıp namazını tamamlasın. Selâm vermeden önce iki secde yapsın. Eğer beş kılmış ise, bu secdeler namazına şefaati olur. Eğer namazını tam kılmış ise, bu secdeler şeytanın uzaklaştırılmasına vesile olur."⁸

Şu halde namaz esnasında kaç rekât kıldığımızı unuttuğumuzda; namaza ara vermeden düşünürüz, galip kanaatimize göre hareket ederiz. Galip kanaatimiz belirmemişse, azında bulunduğumuzu kabul ederiz. Buna göre namazımızı tamamlar, sonunda da sehiv secdesi yaparız. Meselâ dört rekâtli bir namazda üçüncü rekâta mı, dördüncü rekâta mı olduğumuzu unutmuşsak, galip kanaatimiz de yoksa azında bulunduğumuzu, yani üçüncü rekâta olduğumuzu kabul ederiz. Bu kabul üzerine namazı tamamlarız. Sonunda sehiv secdesi ile Allah'ın af ve merhametine sığınırız.

DUÂ

Ey Melik-i Rahîm! Mülk Senin. Bana emaneten verdiğin mülkte beni şâkir kıl! Hamd Senin. Hayatımda ve ölümümde beni hamededenlerden eyle! Havl Senin. Zorlandığım yerde bana sabır ver! Kuvvet Senin. Unuttuğum zaman beni affeyle! Kibriya Senin. Yanıldığım zaman beni bağışla! Kemâl Senin. Noksanlığım ve kusurum olduğunda beni muâheze etme! Âmin!

Dipnotlar:

- 1- Lem'alar.
- 2- Bakara Sûresi: 30.
- 3- Bakara Sûresi: 32.
- 4- A'râf Sûresi: 23.
- 5- Bakara Sûresi: 37.
- 6- Enbiyâ Sûresi: 87.
- 7- Enbiyâ Sûresi: 88.
- 8- Buhârî, Sehv, 6, 7.